

Die **The** Bronberger

fokus op die landelike leefwyse / focus on country living

Februarie/February 2024 Vol.22 No.6

info@bronberger.co.za

www.bronberger.co.za

012 734 0522

gratis/free

Nou ook beskikbaar via WhatsApp en e-pos

Binne / Inside:

- Snelweg-strikstellers vas – bl 6
- Lot van landelike paaie – bl 8
- Toeval vervleg verhale – bl 16
- Sterk wil om te oorleef – bl 21
- Pers verpeesting beveg – bl 23
- Kenner se konfyt-plan – bl 24

AUTO REPAIR & MAINTENANCE

Services Offered

Routine Maintenance Services

- ✓ Oil changes
- ✓ Major Services
- ✓ Wheel alignments
- ✓ Brake inspections and repairs
- ✓ Battery checks and replacements
- ✓ Transmission services
- ✓ Tyre rotations
- ✓ Air conditioning services

Complete Diagnostic Services

- ✓ Computerized engine analysis
- ✓ Airbag System diagnostics & repairs
- ✓ Fuel system diagnostics
- ✓ Electrical system diagnostics
- ✓ Fault code reports

Repair and Replacement Services

- ✓ Engine repairs and replacements
- ✓ Transmission repairs and replacements
- ✓ Suspension and steering repairs
- ✓ Electrical system repairs
- ✓ Exhaust system repairs and replacements
- ✓ Interior upholstery
- ✓ DPF regeneration

Schedule an appointment:

012 803 4021 / 071 335 6453

And let us take care of all your vehicle maintenance & repairs!

www.vtekservicecentre.my.canva.site/

012 803 4021

50 Graham Road, Shere Pretoria East

RAYTON H/v R515 & R104, Jan Ellis Winkelsentrum
MORELETAPARK De Villebois Mareuilstraat 1267
012 940 0511
www.waterpumpgroup.co.za
admin@waterpumpgroup.co.za

Professionele en omvattende watervoorsiening

- BOORGATPOMPE • SONKRAGPOMPE • DRUKPOMPE
- VSD POMPE • DOMPELPOMPE • BESPROEINGS TOEBEHORE
- TENKS • VERVAARDIGING VAN HDPE & LDPE PYPE
- BOORGAT TOETS EN INSTALLASIES • EN ANDER WATER TOEBEHORE

Besoek ons winkels vir al jou benodighede en professionele diens.

98%

success rate on boreholes surveyed and drilled by Inyati Drilling

www.inyatigroup.co.za
marketing@inyatigroup.co.za
012 940 0507

Borehole Surveys - Borehole Drilling

• Redaksie •

Angie Kleijn 012 734 0522

info@bronberger.co.za

WhatsApp/Telegram: 083 959 1016

**Advertensie:
Navrae en Bespreking**

Bel ons nou vir jou wenner-advertensie in **Die Bronberger**. Ons staan jou by met raad, daad, fotografie en die opstel en uitleg van jou advertensie teen geen ekstra koste nie. Jy kry 'n gratis proef vir goedkeuring voor plasing. 'n Advertensie in **Die Bronberger** bring nuwe voete na jou besigheid. Ons bereik die min ontginde koopkrag in die ooste van, en ten ooste van Pretoria met 'n publikasie wat die mense regtig wil lees. Vra gerus ons gereelde adverteerders of volg die lesersmeelewing in ons briewekolom.

Bel ons by 012 734 0522 of stuur 'n e-pos na info@bronberger.co.za.
Besoek www.bronberger.co.za.

Uitgee deur: Die Bronberger, Posbus 92366, Mooikloof, 0059 Tel: 012 734 0522; Faks: 086 650 7860

E-pos: info@bronberger.co.za
Gedruk deur Seriti Printing Digital, Derdepootstraat 318, Silverton

Advertensie & redaksionele navrae en -bydraes
Tel: 012 734 0522

Verspreiding / Distribution: Die Bronberger word teen die middel van elke maand versprei:
Toonbankverspreiding in: Olympus, Zwavelpoort, Shere, Tygervallei, Hazeldean, Silver Lakes, Boschkop, Tierpoort, Rietfontein, Mooikloof, Bashewa, Grootfontein, Welbekend, Bapsfontein, Klipkop, Witpoort, Kleinzonderhoudt, Mooiplaats, Donkerhoek, Pienaarspoort, Kleinfontein, Vaalbank, Valtaki, Cullinan, Rayton, Bronkhorstspuit, Kaalfontein, Faerie Glen, Moreletapark, Waterkloofrif, Menlyn, Wapadrand, Lynnwoodrif, Willows, Equestria en Garsfontein.

Kopiereg
Kopiereg word op alle redaksionele materiaal in dié uitgawe gehou. Terwyl alle voorsorg deur die uitgewer en redakteur geneem word, kan ons nie verantwoordelik gehou word vir enige foute of uitlatings nie.

Bladuitleg
Jeanette
083 258 2665
jeanette@bronberger.co.za

**Vintage
Graphic Designs**

**JUVENTIS®
PROPERTIES**

- Agricultural
- Commercial
- Residential

Danie Visser
082 809 7488

Daniël Visser
082 529 7220

www.juventisproperties.co.za

'n Behoeft van die hart

Gideon van Zyl van Potchefstroom:

Goeiemôre, Angie. Ek voel dit 'n behoefte van die hart om vir jou en jou span hartlik te bedank vir al die jare wat ons tydens ons verblyf in die Bronberg Bewarea, die gedrukte kopie van die Bronnie kon geniet. Voorts is ek dankbaar om dit nog getrou elke maand elektronies te ontvang, waar ons alreeds byna drie jaar in Potchefstroom woon. Ek geniet dit steeds om te lees van gebeure in die pragtige Bronberg-omgewing waar ons 35 jaar van ons lewe deurgebring het. Voorspoed vir die toekoms.

Dankie vir moeite en omgee

Susann Rojas van Wapadrand:

Liewe Bronnies. Terwyl SA nog ingesluit het in die nuwe jaar, stuur ek 'n e-pos op 3 Januarie na die tydskrif, om te hoor of hulle nie 'n paar ou tydskrifte het nie. My moeder geniet dit vreeslik baie, veral die ou geskiedenis-artikels. Ek het maar net 'n paartjies vir haar

'n Paar van die baie welkome Bronnies gegee.

Om eerlik te wees, ek het nie veel hoop gehad dat iemand my sal antwoord nie. Niemand antwoord meer e-posse nie. Maar na 'n paar minute antwoord Angie my. Met 'n paar reëlings hier en daar, het ek 'n pakkie met ou tydskrifte in my hand gehad! Dit het nie daar geëindig nie. 'n Paar weke later laat weet sy my dat 'n ander leser van haar ou tydskrifte ontslae wil raak. 'n Paar reëlings hier en daar is ek voor tannie Lydia se deur! Baie dankie Angie vir al jou moeite en omgee en dankie tannie Lydia vir die tydskrifte van 2012 tot nou! As daar enige ander lesers is met tydskrifte voor 2012 wat 'n liefdevolle huis soek, ek het nog plek in my boekrak: susannrojas@gmail.com. Baie Bronnie-liefde.

Enige raad?

Lydia Bruwer van Donkerhoek:

Mag julle almal 'n voorspoedige 2024 hê. Baie dankie vir 'n wonderlike tydskrif wat ek elke maand kry vanaf 2011. Ek het al die tydskrifte mooi gebêre, maar nou moet ek ontslae van hulle raak want my spasie raak min. Het julle vir my raad?
'n Tuiste vir Lydia se versameling is dieselfde dag nog gevind toe 'n ander leser, Susann Rojas, navraag gedoen het oor ou Bronnies. Mense gooi nie maklik hulle versameling Bronnies weg nie en daar is altyd lesers wat wil hoor of ekstra kopieë dalk nog iewers beskikbaar is. – Red

Leeu-beeld se toestand versleg

Marco Nel van Pretoria:

Ek het so tyd gelede 'n lesersbrief vir julle geskryf waar ek op soek was na meer inligting oor die leeuustandbeeld wat in die Tweede Wêreldoorlog reg noord van die Waterkloof-lugmagbasis in die veld gebou is. Hoewel ek bitter min inligting kon bekom, het dit vir my duidelik geword dat hierdie beeld opgerig is naby of by die plek waar 'n vliegtuig, wat Italiaanse krygsgevangenes vervoer het, geval het.

'n Klomp van die gevangenes het in die ramp gesterf, waarna die krygsgevangenes vanaf Rayton-kamp [Zonderwater] die gedenkbeeld opgerig het ter nagedagtenis aan hulle landsburgers wat op hierdie tragiese wyse aan hulle einde gekom het.

Die storie het nou weer opgekom maar ontbreek steeds feite op skrif. Intussen het die beeld se toestand versleg. Ek stuur vir julle nuwe foto's wat die laaste week in Januarie geneem is. *Lesers wat meer hieroor weet is welkom om vir ons 'n e-pos te stuur na info@bronberger.co.za of om ons te bel by 012-734-0522. – Red*

Die leeu-beeld is bykans heeltemal toegegroeï

Wat kan ons doen?

Willie van Vuuren van die Bronbergegebied:

Ons hond tjank altyd as ons nie by die huis is nie. Soms, al is ons by die huis, tjank hy tot jy aandag aan hom gee. Ons het gedink hy is alleen. Ons ander hond is dood. Ons het nou vir hom 'n maat gekry, maar nou tjank hulle saam. Die bure is nie gemaklik daarmee nie. Wat kan ons doen om hulle stil te hou? Ons kan nie weggaan of net dorp toe gaan nie. *Lees dr Liesel van der Merwe se antwoord in haar rubriek op bl 27. – Red*

Adverteerders word ondersteun

Sharon Willemsse van Sinoville:

Mag ek asseblief vra of ek maandeliks **Die Bronberger** via WhatsApp mag ontvang. Dit is altyd lekker om die ondernemings te ondersteun asook aktiwiteite wat aangebied word. Ons woon in Sinoville, maar is gereeld in die Faerie Glen-omgewing, maar ek kry nie altyd die tydskrif daar nie. Dalk te laat. Dankie dat ek mag vra.

Ons voorblad

Februarie is die maand van liefde en dis asof die laatmiddag hemelruim spesiaal ter viering van dié tere warmte in die hart in skakerings van ligroos getooi is. Laurika van der Linde het die oomblik verewig

Om jou Bronnie maandeliks elektronies te kry, stuur die versoek met jou naam en van en die omgewing waar jy woon na info@bronberger.co.za. Stuur 'n dergelike versoek per WhatsApp na 083-959-1016 om die elektroniese uitgawe op WhatsApp te ontvang. Dit is gratis.

Kom ons doen dit self

In dié uitgawe van die Bronnie wys ons vir lesers hoe inwoners besluit het om self moue op te rol om hulle omgewing skoon en veilig te hou.

Dwarsoor die Bronnie se verspreidingsgebied is daar voorbeelde van gemeenskappe wat saamstaan om munisipale pligte en ook veiligheidspligte self aan te pak. Daar is buurtwagroepe wat patrollie ry en onlangs is 'n baie groot sukses behaal toe twee verdagtes, wat motoriste al jare lank op die N4-oos snelweg terroriseer, uiteindelik in 'n reuse spanpoging vasgetrek is. Lees meer op bladsy 6.

In 'Ouers en leerders takel busstop' op bladsy 6 vertel ons hoe ouers en leerders van Hoërskool Erasmus in Laerskool Rayton die gebied by die Cullinan-busstop in Rangeweg gaan skoonmaak het.

In 'Die lot van landelike verbindingspaaie' op bladsy 8 en 9 skryf ons hoe inwoners van die hoewegebied oos van Pretoria met die hande in die hare sit oor verbindingspaaie wat deur swaar vragmotorverkeer verwoes word en hoe huiseienaarsverenigings die probleem probeer aanspreek.

Een van die voorbeelde wat ons noem is Tierpoort se berugte gatpad (Tierpoortweg) wat 'n verbinding tussen Lynnwoodweg-verlenging (Grahamweg) en Garstfonteinweg-verlenging bied. Hier hou die gemeenskap self die paaie in stand en ons wil graag in die toekoms meer daaroor vertel.

In 'Vrywilligers spring in en doen dit self' op bladsy 15 berig ons dat inwoners van Bapsfontein saamgestaan het om 'n regeringsplot in Nestpark te begin skoonmaak. Die doel is om 'n omgewingsvriendelike en veilige ruimte vir die hele gemeenskap, insluitende mense, voëls en wilde diere, te skep.

In 'Rayton se mense rol moue op' op bladsy 23 vertel ons dat Rayton se mense die jaar afgeskop het deur hulle dorp skoon te maak. Onkruid is verwyder, padskouers is skoongemaak, bome is gesnoei en gras is gesny.

In 'Blaaspootjies help in stryd teen pers verpesting' op bladsy 23 berig ons dat Vriende van Moreletakloof dié insekte as biologiese beheermaatreël in die reservaat vrygelaat het in die stryd teen pom-pom indringerplante, wat ongerepte grasveld oorneem. 'n Biologiese ramp is op hande as meer mense nie begin om iets daadwerkliks aan dié probleem te doen nie.

As gemeenskappublikasie is ons trots daarop om die spreekbuis vir 'n gemeenskap, wat nie net sit en kla nie, te wees. Ons berig graag oor ons mense wat self aan die werk spring en dinge gedoen kry.

**Hoor goed ...
voel goed!**

**Gehoordienste plaaslik beskikbaar
~ Maandag tot Vrydag ~**

- Gehoortoetse • Gehoorapparate • Batterie & toebehore
- Diens & herstel van gehoorapparate

Tuisbesoeke vir u gerief! **Kontak ons gerus: 082 335 5706**

Karien Vermaak Pr. No. 0255238
Naudéstraat 82, Rayton / karienvermaak@vodamall.co.za

Free Delivery

RotoTank™
Manufacturers of Water, Chemical, Transport, Septic tanks and Silos

Fantastic Combo Deals

**NORTHWEST/
PRETORIA**
078 296 2096
010 100 8381

ORDER NOW

May you be showered with love this Valentines!

Mr RotoTank

Snelweg-strikstellers vasgetrek

Ons het hulle! Na jare van kat-en-muis het ons span twee verdagtes vasgetrek," lui die verklaring wat op 7 Februarie oor die N4-oos snelweg se strikstellers uitgestuur is. Skerp voorwerpe word op die snelweg gestel om motors se bande te beskadig en motoriste wat tot stilstand kom, word berooft en in sommige gevalle geskiet. Die Cullinan-gemeenskappolisiëringsforum het op 1 Februarie laat weet dat die strikstellers weer aktief is. Daar was 'n insident op die N4-snelweg en op die Ou Bronkhorstspuitpad (R104) tussen Solomon Mahlangu en die Diamond Hill-tolhek.

Op 6 Februarie is inwoners op buurtwaggroepes gewaarsku oor 'n insident om 9.40 nm op die N4-snelweg naby die Donkerhoek-afrit. Etienne Schoeman van Echo-1 Sekuriteit het berig dat hulle 'n oproep ontvang het oor skote wat naby dié afrit afgevuur is. 'n Motoris is berooft ná die motor oor skerp voorwerpe op die pad gery het. Selfone en bankkaarte is gesteel. Etienne het gesê dat sy sekuriteitsmense die verdagtes gesien het en dat 'n skietgeveg gevolg het. "Die span het die hulp van ander groepe ingeroep en Lakes Security Forum, BMT, Alpha Security Forum en lede van Cullinan het

saamgespan en vir twee ure deur die bosse gesoek. Echo-1 het die voortou geneem en BMT se onder-vinding in die bos het baie gehelp. UDS het 'n hommeltuig verskaf wat gehelp het om die eerste verdagte vas te trek," het raadslid vir wyk 101, Malcolm de Klerk gesê. Etienne het berig dat een verdagte op die Ou Bronkhorstspuitpad (R104) in hegtenis geneem is. Die slagoffer het sy identiteit bevestig en die verdagte het die span na 'n huis van veiligheid gelei. Die ander verdagte is rondom middernag by dié huis gevind en sy identiteit is ook deur die slagoffer bevestig. Malcolm het gesê dat dié deurbraak 'n sterk boodskap aan misda-

SAPD se K9 eenheid soek die volgende dag na bewyse op die toneel
Foto: Etienne Schoeman

digers is. Volgens Etienne is daar nog 'n aantal nabootsers aan die werk en dit is waarskynlik nie die einde van die strikstellers nie.

Ouers en leerders takel busstop

Ouers en leerders van Hoërskool Erasmus en Laerskool Rayton het op 10 Februarie die gebied by die Cullinan-busstop in Rangeweg gaan skoonmaak. Gras is gesny en gate is opgevuur. Straatgroepe en individue het ook in Februarie aan die werk gespring om lang gras op leë erwe, sypaadjies en kruisings in Cullinan se Oudorp, Hospitaal-dorp en Nuwedorp te sny.

Grassnyers is ingespan

Leerders doen dit self
Foto's: Verskaf

Lang gras is getakel

Kan u gemaklik hoor?
Ons help graag!

Tuisbesoeke word gedoen, sowel as gehoortoetse in die gemak van u huis.

Dienste:

- Gehoorbeskerming
- Mobiele diens vir u gemak
- Diagnostiese gehoortoetse
- Alles wat nodig is vir gehoorapparate
- Bekostigbare, moderne gehoorapparate
- Verskillende style en soorte gehoorapparate

Skakel vir 'n afspraak: **082 325 4544**

Live FOR Hearing
We live to improve quality of life

Ons doen aflewering!

PRETORIA: Cornwall View Winkelsentrum, H/v Boeing en Pieringstr Elarduspark
BRONKHORSTSPRUIT: Oppidraai Eenheid 8, Marketstr 88, Bronkhorstspuit

Tierpoort Tutor Centre

We offer tutoring and support from Grade RR-12

Our smaller groups ensure that personal attention can be given to the children

- No more than 10 children per tutor
- Teaching in Afrikaans and English
- We understand that every child is unique
- Weekly extra horse riding and art classes available
- Registered Impaq Centre H9014

Adri Kruger 078 331 0821

ONTSPAN MET WILLARD XPRESS TOT U DIENS!!!

WILLARD BLY DIE MEES ERKENDE BATTERY NAAM IN SUID-AFRIKA

VARTA BATTERY APPROVED DEALER

VARTA IS THE 'MOST TRUSTED' AUTOMOTIVE BATTERY BRAND IN GERMANY

Willard BATTERIES XPRESS

BATTERY LEGENDS

083 260 7589
012 997 0464/8
1299 De Villebois Drive Moreletapark, Pretoria

STIHL LAWMOWER LEGENDS

STIHL GTA 26
Cordless garden pruner set
R 3 500
Includes: Battery, charger, carry bag

STIHL RE 120
Pressure washer
480L per hour, metal pump
R 5 200

The **STIHL BR 500** Blower is MORE POWERFUL than the BR 420 – and supplied with a Silencer – for areas sensitive to noise

Buy your **BR 500 NOW** – for the same price as the BR 420
• Valid to 12th APRIL 2024 ONLY •

STIHL HSA 50
Cordless hedge trimmer
R 3 500

STIHL, NATURALLY
#myspacemyway

1299 De Villebois Drive, Moreletapark Pretoria East
Tel: 012 997 0464/8
E-mail: legends@forextrader.co.za
www.legends-power.co.za
Battery Legends & Lawnmower Legends divisions of: LEGENDS POWER HOLDINGS (PTY) LTD

LEGENDS POWER HOLDINGS
STIHL VARTA Willard
We Strive to Meet YOUR Specialised Needs – DOMESTIC & INDUSTRIAL

Pryse geldig tot 15 Maart 2024 of solank voorraad hou – tensy anders vermeld; F&WU

Die lot van landelike verbindingspaaie

Inwoners van die hoewegebied oos van Pretoria sit met die hande in die hare oor verbindingspaaie wat deur swaar vragmotorverkeer verwoes word.

Die Bronberger berig sedert sy beginjare bykans 22 jaar gelede oor Tierpoort se berugte gatpad (Tierpoortweg) wat 'n verbinding tussen Lynnwoodweg-verlenging (Grahamweg) en Garstfonteinweg-verlenging bied. Sedert 2002 berig ons ook oor

Achillesweg in Zwavelpoort, wat via die Zwavelpoortpad 'n verbinding tussen Lynnwoodweg-verlenging (Grahamweg) en Atterburyweg-verlenging bied. Meer onlangs in die nuus is die klagtes van inwoners van Country View-landgoed, oorkant Mooikloof en agter Rafters in Blesbokstraat. René Booyen, bestuurder van dié landgoed, het gesê dat die paaie in dié omgewing jare lank reeds 'n probleem is. Sy het gesê dat dit

wat veronderstel was om 'n teerpad te wees, deesdae 'n grondpad is. René het ook gesê dit gebeur omdat swaar vragmotors die verbindingspaaie as kortpad tussen Garstfonteinweg-verlenging en die R50-Delmaspad, gebruik.

René het vertel dat inwoners met die Gautengse departement van paaie en vervoer vergader het, maar dat niks van die planne om oplossings te soek, gekom het nie. Sy het gesê dat 'n padingenieur van Tshwane-metro aan hulle erken het dat die paaie nog plotplaaië is wat nooit opgegradeer is nie, omdat dit nie gebou is om swaar verkeer te dra nie.

Volgens René het Country View-landgoed en ander ondernemings ingespring om slaggete te herstel, maar sy het gesê dat dit nie 'n volhoubare proses is nie.

Die probleem is volgens inwoners net so groot in Foxtrotstraat, nog 'n verbindingspad tussen Garstfonteinweg-verlenging en die Delmaspad wes van Mooikloof View-landgoed. Tshwane-metro-woordvoerder, Lindela Mashigo, het gesê dat die metro van die probleem bewus is en dat een van die opsies is om dié beskadigde paaie weer na grondpaaie af te gradeer.

'Gemeenskap aan die werk' op Tierpoort

Foto: Werner Nel

Dit is presies wat in 2008 met Tierpoort se 'gatpad' gebeur het. **Die Bronberger** het in November 2008 berig dat die teerpaadjie met 'n padskraaper weggeskraap is om weer 'n grondpad bloot te lê. Duidelike tekens is aangebring wat voertuie van swaarder as vyf ton verbied.

Die Bronberger het in Junie 2021 berig dat Tierpoort se gemeenskap en plaaslike sake-ondernemings die berugte 'gatpad' en ander paaie in die gebied self herstel het.

'n Nuwe laag teer vir Tierpoort se berugte 'gatpad' in 2021

Foto: Werner Nel

Deon Alers vertel dat hy en Werner Nel die afgelope drie jaar pro-bono werk doen om die pad, met befondsing van die gemeenskap, in stand te hou. Hy sê dat dinge deesdae baie slegter gaan weens die steengroewe se 30-ton vragmotors wat kortpad deur Tierpoort vat op pad na die nuwe Mooikloof Megastad-ontwikkeling met sy 50 000 deeltitel woonstelle op Garstfonteinweg-verlenging. Deon verduidelik dat Tierpoortweg se helling van so 'n aard is dat die pad nie geskik is vir dié groot vragmotors nie. Tshwane-metro het berig dat daar nie 'n begroting is om te help met die herstel van die pad nie; nie eers om nuwe 5-ton beperkingsborde op te sit nie. Tierpoort se 'plotpaaie' is servituutpaaie wat deur hoewe-eienaars se grond loop en deesdae slegs deur lede van die Tierwag-gemeen-

skapsgroep in stand gehou word. In 'nwoners besig is om self oplossings te soek ná die brug oor die Zwavelpoortspruit, wat Achillesweg as verbindingspad moontlik

Só het Zwavelpoort se Achillesweg in 2008 gelyk voor een van menige regmaakpogings oor dekades heen

gemaak het, gesluit gebly het ná 'n vloed. Stad Tshwane gaan nie in die voorsienbare toekoms die brug herstel nie. Lucia Nagel van die Zwavelpoort

Die lot van 'n landelike verbindingspad tussen Garstfonteinweg-verlenging en die Delmaspad
Bron: Skermgreep uit video - Pieter Cloete

Huiseienaarsvereniging verduidelik dat Achillesweg ook op 'n servituutgebou is en oor grondeienaars se private eiendom, wat 'landbou algemeen' gesoneer is, loop. Achillesweg is deur grondeienaars self vanaf Saalstraat af ondertoe met 'n stoflaag gedek, net soos Saint-, Bastille- en Saalstraat in

Zwavelpoort. Die stoflaag is nie geskik vir die lading van swaarvoertuie nie. Lucia het gesê dat indien die brug in die toekoms herstel word, wat Achillesweg weer 'n verbindingspad sal maak, daar ernstige ooringing aan toegangsbeheer gegee moet word.

save on your electricity bill with

Skylights & turbine ventilators

350mm R2 599
550mm R2 999
700mm R4 699

ilangaskylights

082 44 66 001 • 012 377 3565

Combo 1: 2x 350mm skylights R4 899

Combo 2: 1x 350mm & 1x 550mm skylights R5 299

Combo 3: 2x 550mm skylights R5 699

RotoTank™

Manufacturers of Water, Chemical, Transport, Septic tanks and Silos

NORTHWEST PRETORIA
078 296 2096
010 100 8381

COMBO DEALS!
R 12 125.00

1750l septic
300l Inspection chamber
1000l soak away
Septic tank starter tablet
6m pipe

WASTE SYSTEM!

FREE DELIVERY

SHOP NOW

www.rototank.co.za

Specializing in

sales of

SMALL HOLDINGS, FARMS & GAME FARMS

STOCK URGENTLY NEEDED!
WE HAVE QUALIFIED BUYERS

RealNet PROPERTIES

Joop : 083 442 5037 | Bees : 082 401 2773 | Pieter : 082 321 2313

RealNet RainMaker (Pty) Ltd, trading as RealNet RainMaker AGRI - Farms & Smallholdings, a Franchisee of RealNet Holdings (Pty) Ltd. Registered with the PPRA.

Rigter visualiseer sy volgende besoek aan Family Pet Centre.
Hy kan nie wag vir die ekspedisie nie!

DIE GROOTSTE
1-STOP
TROETELDIER-
WINKEL
IN SUID-AFRIKA

SILVER LAKES Hazeldean Square Winkel #47
KONTAK ONS: 012 750 0090

CENTURION Centurion Lifestyle Centre
KONTAK ONS: 012 941 4825

FOURWAYS Fourways Crossing Shopping Centre
KONTAK ONS: 011 033 4600

BESOEK ONS WEBTUISTE WWW.FAMILYPET.CO.ZA

Vir ons geveerde gesin se veiligheid, moet asseblief nie met voëls die winkel binnegaan nie.

TEL: 011 822 8503 / 011 964 1323
FAX: 086 630 2616
sales@gas2u.co.za
www.gas2u.co.za

GPS co-ordinates
-26.0026161 28.4140339
14 Magic Avenue Bapsfontein
(near BP Garage)

LPG GAS REFILL & cylinder sales

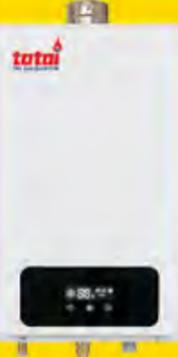

Walk-in price unbeatable
Orders placed telephonically
INCLUDE FREE DELIVERY

We sell Industrial gas types
Cylinder monthly rental & FREE delivery!

LPG Gas Geyser Stockists!

 Total 10L battery ignition gas geyser water heater Was R3 999 Now R3 799	 Zero Appliances 12L low pressure gas geyser Was R3 999 Now R3 799	 Atlas 16L/min "Constant temperature" gas geyser (needs flue) Was R7 499 Now R5 999	 Total 20L electronic control gas geyser Was R11 999 Now R7 999
--	---	--	--

Built-in Appliances in stock!

 Goldair 2 Gas & Electric hob Was R2 799 Now R2 299 Save R500	 CADAC 600mm Stainless steel 4 Burner gas hob - Silver Every day low price (EDLP) R2 499	 Goldair 4 Gas & Electric plate hob Was R5 699 Now R4 399 Save R1 300
---	---	---

Gas & Electric Appliances in stock!

 Ferre built-in gas oven 600 Was R6 599 Now R4 799 Save R1 800	 Ferre 60 60 free standing gas/electric stove - Black Was R5 999 Now R4 999 Save R1 000	 Ferre free standing full gas cooker & oven - 5 burners with wok Was R10 999 Now R8 999 Save R2 000
		 Cadac foam cleaner - Braai & oven R69
		 Back due to popular demand Gift set (Box) USB stove igniter (electric arc), rechargeable R199

Every day is pensioners day - less 5% (gas only) Prices valid until end of February 2024
T's & C's apply. All prices include VAT

Het jy gehoor? / Have you heard?

Laerskool Witpoort word 120 jaar oud en vier die geleentheid met 'n biltongfees op Saterdag 16 Maart vanaf 12 nm. Daar gaan 'n storie-vertel konsert wees, kraampies, pret-parkritte en braaivleisvure. Neil Somers is die gaskunstenaar en sy optrede begin om 8 nm. Kaartjies kos R150 en kinders onder twee gaan gratis in. Braaipakkies is te koop teen R100 en bestellings sluit saam met kaartjieverkope op 8 Maart. Plaaslosies en kraampiebesprekings kan gedoen word by projekte@witpoort.co.za. Vir navrae kontak Bernice in die skool se bemarkingskantoor by bemarking@witpoort.co.za.

mark-parkeerterrein in Silverton. 'Avatar, the way of water' is die naam van die film wat vertoon word. Die film begin om 7 nm, maar koskraampies maak reeds om 5.30 nm oop. Die koste is R250 'n motor. Vir meer inligting, bel Ancha Smuts: 082-873-5346 of stuur 'n e-pos: ancha@cmroos.co.za.

Fijnwyn Bubbles word op die vakansiedag, Donderdag 21 Maart, en Saterdag 23 Maart van 10 vm tot 5 nm by Shokran, plot 99, Luiperdstraat, Tierpoort gehou. Alhoewel die fokus op borrels is, sal daar wyn van meer as 25 plase te proe wees, wat alle variëteite insluit. Bekende wynplase soos Perdeberg, Strandveld en Vrede & Lust se wyne sal beskikbaar wees om te proe. Daar is ook uitgesoekte koskraampies en musiek deur talentvolle

Die CMR Gauteng-oois bied op 9 Maart 'n inry-teater aan by die Boere-

musikante. Kaartjies kos R200, sluit 'n glas en wynproe in, en is by www.fijnwintickets.co.za of www.itickets.co.za beskikbaar. Skakel 082-335-5659 of besoek www.fijnwyn.co.za vir meer inligting.

The Schweppes Pretoria Gin Festival is on 23 March from 12 pm to 10 pm at Fire & Wine Venue, plot 43, Zwavelpoort on the R631. Guests can expect some of the finest gin in the country, amazing food trucks and live music. Tickets, available at www.howler.co.za, cost R240 and include a complimentary gin cocktail on arrival. Take your own camp chairs and picnic blankets. No under 18's.

Die Ubali Granaatfees en 5 km draf-of staproete in die bos (R40 vir volwassenes en R20 vir kinders) is van 21 Maart tot 24 Maart van 9 vm tot 5 nm daaglik. Heerlike kos, kaaskoek, roomys en verfrissende granaatdrankies is beskikbaar. Kinders kan die alpakkas ontmoet, op ponieritte gaan of op die springkasteel speel. Ubali is by H10, Cobraweg, Bynespoort, Cullinan. Vir meer inligting, WhatsApp Louis: 079-213-2784 of Kobus: 082-920-2038.

Desiré Gardner se 'Magda Louw' – die tannie in haar herfsjare soos gesien op kykNET – word op 24 Februarie om 7 nm by Atterbury-teater opgevoer. Kaartjies kos R200. 'Hoerkind' word om 7 nm op 9 Maart opgevoer. Die skrywer-joernalis Herman Lategan se blitsverkoper, 'Hoerkind: Die memoires van 'n randeier', is deur die kroonkeur en teaterskepper Margit Meyer-Rödenbeck in 'n toneelstuk, met Geon Nel as akteur, verwerk. Kaartjies kos R220. Op 17 Maart om 3 nm voer Je-ani Swiegelaar 'Die vrou op die dak' op. Je-ani speel René Niewoudt, wat besef sy is op die punt om alles te verloor en in 'n desperate poging om die verlies uit te stel, klim sy tot bo-op die dak van haar huis. Kaartjies kos R180 tot R200 en is by seatme.co.za beskikbaar. Die teater is in Daventrystraat 4, Lynnwood Manor.

SPAR SaveMor Bronberg Every day is a Feast of Savings Valid from 20 February 2024 until 15 March 2024 while stocks last. E&OE.

- Spar Bakery sliced white bread 700g **17.99** each
- Spar Bakery sliced brown bread 700g **16.99** each
- JACOBS instant coffee or refill bag 200g/230g (excl Decaf) **129.99** Save R35
- Vaalwater eggs Extra large: 6's **17.99**, 18's **49.99**, 30's **79.99**
- Black plastic adult chairs **39.99** each
- SaveMor Candles 6's **29.99** each

SPAR SaveMor Butchery

- Oom Hennies Boerewors **89.99** p/kg
- Pork leg chops **86.99** /kg
- Späth Sandwich Ham sliced **149.99** /kg

Fruit & Veg Combo

- 1 x Country Value Carrots 1kg
- 1 x Country Value Tomatoes 1kg
- 1 x Country Value Potatoes 1kg
- 1 x Country Value Onions 1kg
- Buy all 4 for **R55.00**

WOZA wednesday!

- CHIKKA 2 & CHIPS: 1 x Plain or Hot & Spicy Drumstick, 1 x Wing and Chips **32.00** each
- The Food Stall: Full roast chicken & 6 rolls **94.99** /combo

Available every Wednesday from 1 January - 27th March 2024.

SPAR SaveMor Bakery

- Spar Bakery Ciabatta Loaf **29.99** each
- Country Value Chelsea Bun **12.99** each
- Country Value Scones 10's **19.99** each

SaveMor Liquor

- Ballantine's whisky 750ml **279.99** each
- Firstwatch whisky 750ml **169.99** each
- Buffelsfontein brandy 750ml **179.99** each
- Olof Bergh brandy 750ml **189.99** each
- Three Ships whisky 750ml **169.99** each
- Red Label whisky 750ml **289.99** each

PLEASE PLACE ALL BAKERY AND BUTCHERY ORDERS 24 HOURS IN ADVANCE

• MONTHLY SHOPPING VOUCHER •
Spend R300 or more instore and stand a chance to win a R1500 shopping voucher

SPAR SaveMor Bronberg Eastridge Building & Design Centre, Graham Road, Zwavelpoort • 012 817 2119 •
Trading Hours: Mon-Sat 7h00-19h00 | Sun & public holidays 7h30-15h30

renewonline Vehicle Licence Disc Renewal

Die Pretoria Fees is van 29 Maart tot 1 April by Legends-avontuurplaas op die R515-pad, Rhenosterfontein. Besoekers kan uitsien na 'n wye verskeidenheid Afrikaanse musiek-optredes, opelug uitstallings met lugvaart-, landbou-, buitelewe-, motor- en tuinbouaktiwiteite, biertente, hope pret en volop ver-

maak vir kinders. Vooraf bespreekte kaartjies vir volwassenes kos R150 (R190 by die hek); vir kinders onder 12 jaar kos dit R100 (R130 by die hek); en pensioentrekkers betaal R100 (R130 by die hek). Vir meer inligting, besoek <https://pretoriafees.co.za>.

Experience the epic tale of the crucifixion and resurrection in 'Jesus the Crucified' at the auditorium, Moreleta Kerk on 28 and 29 February and 2 March at 7 pm. Starring an all-South African cast and directed by the renowned Nymph Kellerman, the play promises a captivating portrayal of this timeless story. Tickets cost from R150 to R350 and is available at itickets.co.za/events/474615. The church is at 1353 De Villebois Mareuil Drive, Moreleta Park.

Newlands Garden Sands

Moved to: **18 Foxtrot street Rietfontein A.H (opposite Busstop 7)**

We sell: • Playpen Sand • Organic Mushroom Compost • Landscaping Soil • Lawn Dressing • Building Sand • Plaster Sand • River Sand

Our products are still the same quality as before and we still do deliveries!

012 480 0211 / 012 480 2094/6 • 071 488 3320 (Whatsapp)
E-mail: fred@newlandsgc.co.za

TLB Hire hiretlb@gmail.com

- Flink Diens
- Effisien Service
- Akkuraat
- Precision
- Betroubaar
- Trustworthy

082 958 0381
Plot 231 Swaeltjie

Hout is klassiek, maar . . . DIE ANTWOORDE

FD Maintenance spesialiseer in die herstel en behandeling van houtvensters, -deure en -rame.

Houtvensters, deure en rame kan baie waarde en warmte toevoeg tot u eienom, mits dit reg en gereeld behandel word. Voorkoming is beter as heling is waarlik van toepassing as dit by hierdie items kom. Hout is 'n lewendige produk, en om maksimum lewensduur te kan verseker moet 'n voggehalte van ongeveer 12% voortdurend gehandhaaf word. Ons is sedert 1986 in die bedryf en is dus deeglik bewus van die probleme waarmee huiseienaars sit. Die gebrek aan kennis van sommige kontrakteurs skep ook 'n probleem in hierdie gespesialiseerde veld. Verkeerde produkte soos vernis word byvoorbeeld aangewend. Hout beweeg soos seisoene verander wat uitsetting- en inkrimping meebring. Dit het tot gevolg dat vernis begin afdop. Hierdie afskilfering bring mee dat die delikate interne voggehalte versteur word. Alleenlik penetrerende oliebasisprodukte moet gebruik word. Met al die wonderlike behandelingsformules deesdae op die mark is die dae van Roulynolie ook verby. Waak egter teen te donker getinte produkte wat onnodig hitte aantrek. Die afskuur van items kan katastrofiese gevolge

inhou en word vir verskeie redes nie aanbeveel nie. Dit laat onder andere kolle en strepe agter. Sodra 'n grys/swart kleur op die oppervlak (veral aan die onderkante begin sigbaar raak, dui dit die begin van 'n verrottingsproses aan. Dit verg onmiddellike aandag om skade te beperk. Dit is van uiterste belang dat wanneer deure, skuifdeure en opvou-skuifdeure behandel word, dit uitmekaar/afgehaal word sodat die onder- en bokante geseël kan word ten einde vogpenetrasie te beperk. Ons vervang gereeld die onderste dele (sill) waarop die spore aangebring is van skuif- en opvou-skuifdeure wat verrot het. Dit is aansienlik goedkoper as om die hele item te vervang. In die proses word die nuwe hout aan albei kante goed geseël om die penetrasie van vog te help teëwerk. Afgesien van behandeling gaan ons eers alle items na en die nodige

herstelwerk word gedoen. Vensterroepmakers word meestal afgehaal vir herstelwerk. Sodra 'n oopmaker iewers vashaak kan dit begin skeef-trek wat waterlekkasies meebring.

Laat u probleme oor aan ons en skakel 082 440 0676 vir 'n gratis kwotasie of stuur 'n e-pos na tjaart@fdmaintenance.co.za

Vrywilligers spring in en doen dit self

Inwoners van Bapsfontein het plot 52 in Nestpark, wat aan die regering behoort, op 27 Januarie begin skoonmaak om 'n omgewingsvriendelike ruimte vir mense, voëls en wilde diere te skep. Vrywilligers het vanaf 8 vm met kettingsaie, pangas, snoeiskêre, sae, grawe, bossiekappers en bakkies opgedaag. Die jongste vrywilliger was 12 jaar oud en die oudste was in sy tagtigs. Bewyse dat dié plot 'n wegstroep vir misdadigers was, is gevind en verskeie sakke rommel is opgetel. Die projek het ook die uitroei van uitheemse swartwattelbome en digte plante-groei ingesluit. 'n Paar groter bloekombome is

Gemors is in swart sakke gegooi

as rusplek vir voëls en deurgangplek vir nag-apies behou. Die plan is om die gebied met

Oud en jonk het ingespring om te help

Foto's: Bapsfontein Village

inheemse bome en plante te herplant. Die organiseerders beplan soortgelyke projekte om die Bapsfontein-gebied veiliger en skoner vir die gemeenskap te maak. Bel Jill Watson van die Elandsvlei-bewarea en Born to Be Free by 082-320-8607 of Marsha Trumpelmann van Welbekend-gemeenskap-polisiëringforum se sektor drie-afdeling by 083-712-7761.

ons mense

Seniors celebrate the month of love

Leon and Rochelle Pheiffer invited the Tierpoort Seniors to celebrate the month of love at their Monte De Dios venue in Zwavelpoort. Manager Wesley Lofstedt and his staff decora-

New members, Frik en Elize Smit

Host and entertainer Leon Pheiffer

Dries and Rita de Klerk, Annatjie Pretorius, Erika Hamman, Gerrie Nel, Griet Venter, Pierre Adendorf en Erick Louber

ted the glass hall in red, white and golden colours. Even the welcoming drinks matched the colour scheme. After the usual sharing of general news and the Sit-Fit exercises, Leon serenaded the group with

The Seniors enjoying themselves

love songs from yester years in his beautiful baritone voice. The Valentine's brunch that followed consisted of bacon, cocktail sausages, an egg and cheese bake, baked beans, potato roti and a bread roll with salad. Coffee with "Ouma Rooi koeksisters" were served afterwards. All senior citizens of Tierpoort and vicinity are invited to join the group. The Seniors share lots of love, laughter and caring among each other.

agricol
aan die groei

Saadverskaffer van alle voer en weidings gewasse, asook grasperk grasse

Skakel gerus Agricol Pretoria:
012 803 6033 / 012 813 8079
223 Vonkprop Straat Samcor Park Pretoria

JP Conradie Boerdery BK
Die Oorspronklike Conradies

ORGANIESE PRODUKTE

Kompos – ideaal vir alle beddings – R345.00/m³
Garden Grow – ideaal vir grasbolaag – R379.50/m³
Landskapsmengsel – ideaal vir blombeddings en groentetuine – R322.00/m³

BTW Ingesluit - Selfhaal Pryse

Vir enige navrae of kwotasies, stuur gerus 'n e-pos na
jpconradieboerdery@gmail.com of admin.man@mweb.co.za
www.facebook.com/JPConradieBoerderyBK/

Dui asseblief die hoeveelheid wat u benodig aan sowel as die area vir aflewering.

www.jpconradieboerdery.co.za
GPS koördinate: -25.920504 & 28.600459

Toeval vervleg twee immigrante se lewensverhale van Potch tot Pretoria

Angie Kleijn

In Hollandse en 'n Duitse immigrant het saam die eerste private koerant in die Zuid-Afrikaansche Republiek (ZAR) begin. Nie een van dié twee was koerantmanne nie, maar tog was hulle later onder die uitgelese geselskap wat kapitaal voorsien het om 'De Volksstem' in Pretoria te begin. Dié is die verhaal van die Hollander Hendrik Christiaan Bergsma en die Duitser Friedrich Heinrich Jeppe, wat mekaar toevallig op Potchefstroom raakgeloop het en later albei belangrike rolle in Pretoria gespeel het.

Hendrik Christiaan Bergsma is op 23 Julie 1829 op die dorpie Bunnik by Utrecht as seun van Theodoor Paul Bergsma en Christina Johanna, 'n nooi Casius, gebore. Hy het hom as koopman in Utrecht gevestig en het daar met Carolina Wilhelmina Walraven getrou. Sy is in 1832 by Djokja op Java in die Oos-Indies gebore. In die 'Pretoria' van April 1988 skryf C de Jong dat Hendrik ná 'n briewewisseling met prokureur Vels op Fauresmith besluit het om na die Oranje-Vrystaat te emigreer. Hendrik en Carolina en hulle drie kinders het in 1861 vanaf Rotterdam met die 'Zaanstroom'

Hendrik Christiaan Bergsma
Foto: Abraham Adrianus Vermeulen.
Bron: RKD - Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis

na Kaapstad geseil. Hulle dogter, Christina Johanna Oceana, is met dié seilvaart gebore. Die gesin het op 2 September 1861 in Kaapstad aangekom en dit het hulle 47 dae per ossewa gevat om Fauresmith te bereik. Die teleurstelling was groot en hulle het besluit om terug te keer na Kaapstad, maar 'n reisgenoot het hulle genooi om eerder eers by Potchefstroom aan te gaan, wat nader aan Natal is, vanwaar hulle na Nederland kan seil. Die Bergsma-gesin het egter in Potchefstroom agtergebly. Hendrik het vir twee jaar by die handelaars Miller & Co gewerk en vir die Duitser Friedrich Heinrich (Fred) Jeppe, wat ook toe in die handel betrokke was, ontmoet. Dié twee het die tweetalige weekblad, 'Transvaal Argus', op 8 Mei 1866 as die heel eerste private koerant in die ZAR begin. Hendrik het die Nederlandse deel geredigeer en Fred die Engelse deel. Die drukker was P Borrius.

Hendrik as eerste konsul-generaal van Nederland in Transvaal (1888 - 1895)
Bron: Gedenkboek van de Nederlandsche Vereeniging te Pretoria

Die koerant was nie 'n finansiële sukses nie en het in Julie 1867 sy deure gesluit. Tog bevat dit 'n reeks artikels met waardevolle geografiese en ander inligting oor die ou ZAR.

Fred

Fred is op 25 Julie 1834 in Rostock, Duitsland as die seun van Carl Friedrich Wilhelm Jeppe en Magdalena Anna Carolina, 'n nooi Westphal, gebore. In Januarie 1861 het hy saam met sy suster Francisca en haar man, kaptein Dietrich, Durban toe geseil. Hy het in April in Durban aangekom en het na Potchefstroom gereis om by sy oudste broer, Hermann Jeppe, aan te sluit. Nog 'n broer, Julius Jeppe, het in 1870 gevolg. Fred het op 28 Desember 1863 op Rustenburg met Susanna Wil-

Friedrich Heinrich Jeppe
Bron: Posmuseum, Pretoria

helmina Truter getrou en hulle het vier dogters en twee seuns gehad. Hy is op 26 Desember 1866 as posmeester van Potchefstroom aangestel. In Desember 1867 het hy waarnemende posmeester-generaal van die ZAR geword. Fred het in sy leeftyd die vernaamste kartograaf in die ZAR geword. Sy eerste kaart van Transvaal is saam met sy artikel, 'Die Transvaal'sche oder Süd-Afrikanische Republik beschreiben', in 1868 in 'Petermanns Geographische Mitteilungen' gepubliseer. In 1868 is Fred as posmeester-generaal aangestel, maar het ook posmeester van Potchefstroom gebly. Hy het poskarre op die hoofpaai van Pretoria na die Kaapkolonie, Oranje-Vrystaat en Natal ingestel. Kort na sy aanstelling het hy stappe begin neem om die gebruik van posseëls in die ZAR in te voer. Hy het self die ontwerp geteken en in 1869 het Fred die eerste Transvaalse seëls in Duitsland laat druk. Hy het in 1871 tesourier-generaal van die ZAR geword en weens die verskuiwing van die standplaas van die posmeester-generaal van Potchefstroom na die regeringsetel in Pretoria, is Fred in Maart 1874 as posmeester van Pretoria aangestel. Intussen het dr Rutherford in 1871

Fred Jeppe toe hy in 1867 posmeester-generaal van die ZAR was
Bron: Wikipedia

'n pro-Britse koerant, 'Transvaal Advocate', gestig. President Thomas Francois Burgers wou 'n pro-republikeinse koerant stig en in 1873 is die kapitaal daarvoor byeengebring deur staatssekretaris NJ Swart, staatsprokureur J Buchanan, Fred Jeppe as posmeester-generaal en Hendrik Bergsma as posmeester. Die eerste uitgawe van 'De Volksstem' het op 8 Augustus 1873 in Pretoria verskyn.

Pretoria

Hendrik Bergsma het in 1865 sekretaris van die Volksraad van die ZAR geword, wat afwisselend in

Potchefstroom en Pretoria vergader het. Hy is in 1867 as plaaslike landdrosklerk en openbare aanklaer aangestel en het Fred as posmeester van sy dorp opgevolg. In 1872 het president Burgers vir Hendrik as ouditeur-generaal aangestel en in 1873 as weesheer. Hendrik en sy gesin het toe na Pretoria verhuis en hy het soms as veilingmeester opgetree. Fred Jeppe het in 1874, op grond van sy aardrykskundige publikasies, 'n genoot van die Royal Geographical Society geword en het dieselfde jaar as tesourier-generaal

Na bladsy 18

'Jeppe's Map of the TRANSVAAL S. A. Republic and Surrounding Territories'

Bron: antiquarianauctions.com

HUAWEI POWER-M
Say Goodbye to Loadshedding

- Silent & Sleek design
- All-in-one and modular
- For your house, apartment or villa
- Seamless switchover
- Easy capacity expansion and flexible budget
- 10 Year Warranty

5 kW | 5 kWh

5 kW | 10 kWh

5 kW | 15 kWh

Without Solar Panels (Inverter & Battery Only): **R77 970**

With 6 x Solar Panels: **R113 472**

Including VAT, Installation & Certificate of Compliance (COC)

MID-WALL SPLIT AIRCONS

Non-Inverter		Inverter	
9 000 BTU	From R8 042	9 000 BTU	From R9 359
12 000 BTU	From R8 761	12 000 BTU	From R10 465
18 000 BTU	From R12 803	18 000 BTU	From R14 899
24 000 BTU	From R17 131	24 000 BTU	From R19 871

Alliance | SAMSUNG | GREE

Installation from R1 950 per unit Incl VAT

Contact: ADEL • 082 559 8223 • adel@hawkeyepos.co.za

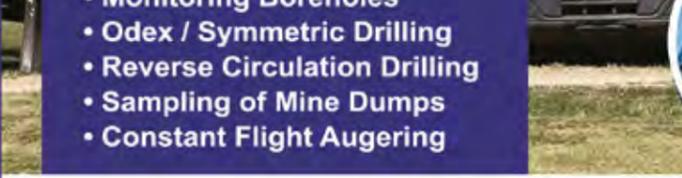
GEOROC
LEADERS IN DRILLING & MINERAL EXPLORATION

- Borehole Drilling
- Borehole Rehabilitation
- Large Diameter Drilling
- Monitoring Boreholes
- Odex / Symmetric Drilling
- Reverse Circulation Drilling
- Sampling of Mine Dumps
- Constant Flight Augering

☎ 013 932 1740
082 453 2237
079 526 7196

✉ info@georoc.co.za
www.georoc.co.za

📍 4 Mulder Road, Erasmus
Bronkhorstspuit, Gauteng
1020

Twee immigrante . . .

Vanaf bladsy 17

uitgetree. Op 7 April 1875 is sy uit-trede as posmeester-generaal en posmeester van Pretoria aange-kondig.

In 1877 het Fred se 'n artikel oor sy kaart van Transvaal in die 'Quarterly Journal of the geological Society of London' verskyn. Daardie selfde jaar het hy sy eerste 'Transvaal book almanac and directory' uit-gebring. Bygewerkte uitgawes het

later verskyn en, met sy seun Carl as medewerker, het hy sy kaart en 'n indeks tot sy kaart laat publiseer. Fred het op 16 April 1878 ook ver-taler en tolk van die hooggeregs-hof geword.

Terug

In die anneksasietyd onder Britse bestuur, ná 12 April 1877, het Fred se destydse vennoot, Hendrik,

President Thomas Francois Burgers
Bron: dbnl.org

enkele male ook as waarnemende magistraat opgetree. Hendrik het op 1 Mei 1878 as ouditeur-generaal bedank. Hy het tot Augustus 1880 as waarnemende weesheer aangebly en is daarna saam met sy vrou, Carolina, en vyf van hulle kinders terug Nederland toe om-dat sy ma siek was. Hulle het vir sewe jaar in Utrecht gewoon en het in dié tyd na sy

Hotel de Hollande, Montreux in Swit-serland ongeveer in 1900
Bron: ebay

vrou se geboorteland in die Oos-Indies gereis. Hendrik is ingevol-g Koninklijk Besluit No 7 van 16 Maart 1888 tot konsul-gene-raal van Nederland vir die ZAR te Pretoria benoem. Carolina is op 8 November 1892 in Pretoria oorlede en begrawe. Hen-drik het in 1895 afgetree en het hom in die Hotel de Hollande by Montreux in Switserland gevestig, waar hy op 15 Junie 1899 in die ouderdom van 70 jaar oorlede is. Sy destydse vennoot, Fred, is 11 maande voor hom oorlede. Ten tyde van sy dood was hy besig met 'n kadastrale kaart van Transvaal, wat kort voor die Anglo Boere-oor-

'De Volkstem', vroeër 'De Volksstem'
Bron: Wikipedia

log in Switserland gedruk is. Dié kaart is in die oorlog deur die Brit-se en Boeremagte gebruik. Fred het op 8 Julie 1898 op kan-toor siek geword. Hy is nege dae daarna op 17 Julie 1898 weens 'n lewerkwaal oorlede. Fred is in die Ou Kerkhof, Pretoria begrawe en onder die draers was van die dorp se invloedrykste burgers. Die nedersetting, Jeppes Reef, 25 km suidoos van Kaapmuiden en 42 km oos van Barberton is na Fred genoem.

Kinders

In die 'Pretoriana' van April 1988 skryf C de Jong dat Hendrik en Car-olina Bergsma ses kinders gehad het, waarvan drie hulle op Java ge-vestig het en drie in Pretoria gebly het en 'n nageslag in Suid-Afrika agtergelaat het.

Catharina Maria Anna Stiemens, gebore Bergsma (1858 – 1912)
Bron: eggsga.org

Stiemens, die eerste goewerments-onderwyser in Transvaal, en hy is in 1913 as staatsamptenaar en in-woner van Pretoria aangedui. Jelle Roelofs het op Malang, Java in die Nederlands Oos-Indies ge-woon. Christina Johanna Oceana, gebore onder seil van Rotterdam na Kaapstad, is met Hendrik Elink Schuurman getroud en het by Malang op Java gewoon. Willem Bernardus het by Blitar op Oos-Java gewoon. Jacoba Clara was in 1894 nog nie mondig nie en ongetroud en sou haar pa in haar minderjarigheid doodgaan, sou sy onder voogdy van haar swaer Frits C Stiemens in Pretoria wees. Frits was in 1899 die eksekuteur van Hendrik se boedel.

Die inligting oor die kinders het in 1894 so gelyk: Theodoor Carel is in Pretoria gevestig. Catharina Maria Anna is getroud met Frits Casper Stiemens, seun van Hendrik

'The Transvaal Argus'
Bron: readex.com

protea SKOU

29 MRT 01 APR

BY LEGENDS ADVENTURE FARM
R515 PAD, PRETORIA OOS
SAAM MET

Dearlove Proteas
A FINE FARM VENUE

PRETORIA FEES .CO.ZA

the grove mall MTN Bidvest PROTA.COM lift Pretoria K kykNET

Rock Solid Reliability
CASS
Complete Auto Electrical Services & Solutions

ESTABLISHED 2015

- HEAVY EQUIPMENT
- AUTOMOTIVE ELECTRICIAN
- MINING MACHINE RENTALS
- FEL'S, EXCAVATORS, SKID STEERS & MORE
- 2ND HAND USED SPARES ON ALL MAJOR EARTHMOVING MACHINES
- MECHANICAL SERVICES
- DIAGNOSTICS
- FIELD SERVICE ASSISTANCE
- MAN-ON-SITE OPTIONS
- AIRCON REGAS & REFILL
- MONTHLY SERVICE & TECHNICIAN RETAINERS
- ROCK SOLID RELIABLE SERVICES

BASED IN DELMAS/ELOFF AND SURROUNDING AREAS

013 110 0550 / 013 110 0740
063 774 9771 (WhatsApp / On Call)
admin@cass.net.za
www.cass.net.za

CHRIST ALWAYS SAVES SOULS

SpaceIQ

Power up with Space IQ 360

Electrical Excellence Guaranteed

- Commercial
- Industrial
- Solar
- Agricultural

066 428 7955

fijnwyn

Bubbles

WINE & FOOD MARKET

21 & 23 MAR

R200 PER PERSON

Shokran Events Venue
IN PRETORIA EAST
10:00 AM - 17:00PM

INCLUDES: GLASS & WINE TASTINGS
LIVE MUSIC - FOOD STALLS - SAFE PARKING

www.fijnwyn.co.za | info@shokran.co.za | iTickets

082 335 5659

Kaleideo Eye Care

Lourens Odendaal B.Optom (RAU)

WAPADRAND SHOPPING CENTRE, PRETORIA & EAST RAND

Private eye care at very low prices!

Jeep EYEWEAR

Eye examination: R170-00
Spectacles: Single vision from R645-00
Bifocal from R1 290-00
Multifocal from R2 190-00

- Frame included (more than 250 to choose from)
- Most medical aids accepted (T's & C's apply)
- Upgrades available (e.g. photochromic, thinning, anti-reflex, blue control, rimless- and titanium frames)

2-for-1 PROMO

For appointments:
082 382 5215
060 762 8484

Blyfontein Kwekery

Alles wat jy nodig het vir 'n pragtige tuin!

Kompos,
Potgrond &
"Lawn turbo"
@ R22
per sak

Die enigste inry-kwekery in die Ooste

Anna 083 600 1909
Pine 082 600 7776
Henderson 078 416 5300
www.blyfontein.co.za

Maandae – Vrydae: 8vm - 4:30nm
Saterdag: 8vm - 3nm • Sondag gesluit

Lynnwoodweg-verlenging 8km verby
Hans Strijdomrylaan oorkant Swaeltjie-afdraai

Spotty het 'n wil om te oorleef

Spotty is die naam van 'n gevlekte ooruil wat op 21 Januarie in die Bapsfontein-omgewing gered is.

Herman van Zyl, 'n plaaslike boer, het 'n uil benoud heen en weer in een van sy kampe sien hardloop. Hy het die Uilreddingsentrum op Hartbeespoort gekontak, wat gesê het dat die span by Born to Be Free in sy omgewing werksaam is en sal kan help.

Jill Watson van Born to Be Free sê die eerste stap was om Spotty te vang, dan te kyk watter beserings hy het en die inligting en video-materiaal met spesie-spesialiste by die Uilreddingsentrum te deel. Spotty het veelvuldige beserings gehad. Hy het sy regtervlerk se punt verloor ('n ou besering), daar was 'n fraktuur, wat gesond geword het, onder die regter-enkel en nog 'n geneesde fraktuur onder sy regterknag.

Spotty ná hy gevang is
Bron: Skermgreep van Video – Jill Watson;
Born to be free

Hulle is grys aan die bokant met ylverspreide wit vlekke op die vlerke. Aan die onderkant is hulle wit, met fyn grys strepies wat ook op die bene en pote sigbaar is. Kenmerkende bruin vlekke kom op die bors voor.

Die snawel is swart; die oë geel, die vere op hulle bene wit en die pote grys-bruin. Die geslagte lyk eners en onvolwasse voëls lyk dieselfde as die ouers, maar hulle 'oortjies' is korter en die strepies op die pens is swarter.

Die wyfie lê gewoonlik twee eiers, wat binne 31 dae uitbroei. Kuikens is aanvanklik met wit donsvere bedek wat later gryser word tot hulle vere begin uitgroei. Die kuikens bly vir 40 dae in die nes.

Die gevlekte ooruil hou sy lewe lank dieselfde maat en gebruik dikwels jaar na jaar dieselfde nes op die grond, op rotse, in die walle van erosie-dongas, in 'n hooimied of bo in bome waar hulle ou neste van ander roofvoëls oorneem. Gevlekte ooruide jag hoofsaaklik snags en slaap bedags. Jy kan hulle gunsteling slaapplekke uitken aan die hope mis, vere wat met vererving verloor is en uilballe. Uile bring die nie-verteerbare oorblyfsels van prooi, soos beentjies en hare, in die vorm van balle op.

Hulle vreet meestal knaagdier, skeerbekmuise, klein voëltjies en geledpotiges, maar

Spotty se beserings word ondersoek

Ten spyte van dié uitdagings het Spotty 'n wil gehad om te oorleef. Hy was baie maer, en sy mis het gewys dat hy oorleef het deur klein insekte te vreet.

Spotty gaan nog 'n lang pad van rehabilitasie moet stap voor hy by 'n gespesialiseerde plek van beskerming, waar hy lewenslange sorg sal nodig hê, vrygelaat kan word.

Spotty het sy naam by die Engelse 'spotted eagle owl' gekry. Dié gevlekte ooruide het kenmerkende 'ore' – verepluise wat regop staan. Hull regte ore is laer af langs die kop en onder die verekleed bedek. Hulle word 43–47 cm lank en kan tot 700 gram weeg.

Baanrekord gebreek

'n Kleuterskoolkind, JP van Tonder, het 'n nuwe baanrekord vir seuns onder ses by Laerskool Rayton opgestel. JP, 'n leerling van Dapper Stapper Kleuterskool op Rayton, het op 25 Januarie aan die atletiekbyeenkoms by Laerskool Rayton deelgeneem en die baanrekord vir die 80 meter vir seuns onder ses met 'n tyd van 15.62 sekondes opgestel. Hy het ook 'n eerste plek gekry in die 60 meter vir seuns onder ses met 'n tyd van 11.66 sekondes.

JP van Tonder
Foto: Verskaf

ook nagapies, hase, fisante, valkies, spinnekoppe, slakke, insekte, vrugtevlerruise, duisendpote en

krappe. Selfs slange, molle, dooie vis en aas kan deel van hulle dieet vorm.

#NO 29 MRT 01 APR

BY LEGENDS ADVENTURE FARM
R515 PAD, PRETORIA OOS

PRETORIA FEES.CO.ZA

PRETORIA HOU WEER SKOU

- proteaskou
- landboukou
- huis & tuinskou
- motorskou
- buiteleeskou
- snuffelmark
- musiekfees

We want to SELL your Property

CASA DYNAMICA PROPERTIES
Your home is our priority

LOOKING FOR

PLOTS & FARMS

FOR SALE

Contact Us

Theunetta	☎ 082 691 1703
Martie	☎ 072 054 6223

www.cdprop.co.za

Sonja Mann • Oudioloë • Audiologists

BA(Log)-M(Log)Spraaakterapie/audiologie - AuD (Kliniese Oudiologie) | BA(Log)-M(Log)Speech therapy/audiology - AuD (Clinical Audiology)

Pr. Nr. 8210136 STA.00523

HEARING LOSS HAS FAR REACHING EFFECTS

Harvard Medical School published the following: "Hearing loss can be isolating, frustrating and embarrassing. Hearing loss takes away daily pleasures and may also threaten your independence."

Longstanding untreated hearing loss leads to social isolation and loneliness. Loneliness leads to depression, anxiety, stress and can interfere with our ability to focus and pay attention. One of our primary needs as human beings is to stay socially engaged with our significant other, family and friends. This connection keeps your mind active and sharp.

Hearing loss deprives the area in the brain that is active when there is sound in your environment. A healthy brain is a brain that uses all its parts. The good news is that hearing loss can be treated. Technology is offering unprecedented help.

DR SONJA MANN OUDIOLOË

012 993 3981

drsonjamannaudiologist

www.smhearing.co.za

admin@smhearing.co.za

Douglas Scholtz Str 545, Constantia Park, Pretoria, 0181

We hear you . . .

Maintaining good hearing maintains engaging and healthy social relationships and meaningful interaction and activities. In return this aids in maintaining good brain structure and function.

Hearing aids are a solution to nerve type hearing loss. Hearing aids do not cure hearing loss but amplify the sounds that enter the ear so that the listener can hear speech more clearly as well as all the sounds in your environment. We live in a world of sound. Better hearing enables us to understand speech, hear music and keep ourselves safe.

The aim of purchasing hearing aids is to be able to wear them with comfort and to benefit to such an extent that you can interact socially with self-confidence and enjoy listening to joy and sadness. Enjoying music, water running from a fountain, the birds singing, soft rain, gathering new information about the people and world around you and keep that brain working.

Rayton se mense rol moue op

Rayton se mense het die jaar af-geskoop deur moue op te rol en hulle dorp skoon te maak. Onkruid is op 17 Januarie verwyder, pad-skouers is skoongemaak, bome is gesnoei en gras is gesny.

Lang gras is gesny

Sypaadjies by die brug op die R515 is skoongemaak

Rolspelers in die gemeenskap het saam met AfriForum se Rayton-Cullinan-tak en Johannes Bekker, raadslid van Wyk 100, gewerk. Die

Schubert Groothandelkwekery se mense het die bome in Spoorwegstraat gesnoei

Takke is weggery
Foto's: Verskaf

volgende mense en instansies is bedank: Rayton-Cullinan-buurt-wag, Kobus van Vuuren, Frikkie van der Merwe, Frans Reitsma, Barend Dorfling, Schubert Groothandelkwekery, Die Hoek-kroeg, GJS Trucking, Pick n Pay, HomePin, Van Staden Tuindienste en Engen. Dewet Ungerer van AfriForum het gesê dat dit lekker is om deel te wees van 'n selfdoengemeenskap soos dié.

Blaaspootjies help in stryd teen pers verpesting

"Ons is bly om te berig dat die blaaspootjies hulle werk in die stryd teen pom-pom onkruid goed doen."

So het Vriende van Moreletakloof teen die einde van Januarie gesê oor die insekte wat as biologiese beheermaatreël op 14 Desember verlede jaar in die reservaat vrygelaat is. Dié reservaat gebruik reeds 'n paar jaar lank blaaspootjies, *Liothrips tractabilis*, wat die onkruid beskadig.

Dié blaaspootjie-larwes en volwassenes vreet die stamme en blare by die apikale loot-punte. Dit lei na misvorming, wat die plant se hoogte, biomassa en blomproduksie verminder. Blaaspootjies se eiers is 'n ligte oranje kleur en dit duur ongeveer 28 dae om van eier

Blaaspootjies in verskeie lewensfasies
Foto: Vriende van Moreletakloof - Rouxne Botha

tot volwasse fase te ontwikkel. Die volwassenes is swart en kan goed vlieg. Onvolwassenes is oranje met stukkie swart en hulle kan nie vlieg nie.

Die pom-pom se blomseisoen is tussen Desember en Maart. Dié

kategorie een onkruid neem ongerepte grasveld oor. Dit is onwettig om die plant te kweek, te verkoop of op jou grond te laat groei.

Pom-pom, *Campuloclinium macrocephalum*, is 'n ornamentele Suid-Amerikaanse kruid wat aan die madeliefie-familie, Asteraceae, behoort. Die plant maak duisende saadjies wat deur hulle klein 'sambreeltjies' in die wind versprei word.

Pom-pom kan by baie soorte groeioestande aanpas en kan in feitlik enige grondtipe floreer. Hulle oorleef veldbrande sowel as ryp en droogte omdat dit wat jy bogronds sien omtrent net 30% van die plant se biomassa is. Die

Die pom-pom neem grasvelde oor
Foto: Vriende van Moreletakloof

res leef ondergronds en rus in die wintermaande. In droogtetoestande onttrek die plant voedingstowwe van sy bogrondse stam na sy wortelstelsel.

Fisiese plantbeheer, soos skoffel of ploeg, is nutteloos omdat verstuering verdere wortelgroei stimuleer. Om die stamme af te sny voor die blomme saad produseer werk ook nie altyd nie, omdat die plant sal aanhou stamme groei, wat verskeie kere in een groeiseisoen teruggesny moet word.

You are invited

369 Boschkop Road, Africa Skye- The Chapel
Every Sunday - 09:00am

www.pjprojects.co.za

WE MANUFACTURE
PRE-CAST RIBS WITH GIRDER

CONCRETE HOLLOW BLOCKS | POLY BLOCKS

FT 110 / PB 110

FT 140 / PB 140

FT 200 / PB 200

FT 250 / PB 250

M6 BUILDING BLOCKS
RDP MAXI BRICKS

072 049 9560
012 736 9056

Mevrou Tulleken wou tuisgekookte konfynt laat uitvoer

In 'Mymerkos' hoor ons graag van lesers oor resepte wat hulle wakker maak. Lesers is welkom om vir ons 'n ou familie-resep te stuur saam met 'n foto van die ma of ouma wat die resep 'n familiedis gemaak het of 'n foto van hoe so 'n dis lyk.

In Mens wil dink dat blommietjies in slaai iets betreklik nuwerwets is. Tog was die gebruik van geiggies en viooltjies in 'n gemengde slaai in 1937 nog deel van mevrou S Van H Tulleken se 'Die Praktiese Kookboek vir Suid-Afrika'. Tot met die 1937-uitgawe was dit die gebruik onder Afrikaners om soet groente laaste te bedien.

Soet groentedisse van pampoens, patats en aartappels val in die afdeling wat 'dessert' gemerk is, maar resepte vir gestoofde pere en perskes verskyn nog saam met die groenteresepte. 'Die Praktiese Kookboek vir Suid-Afrika', met 'n voorwoord deur Ouma Isie Smuts, gedateer Desember 1922, het in totaal nege

uitgawes beleef. Die skrywer se woord is as wet aanvaar, want sy was lektrise, demonstratrise en beoordeelaar by menige landbou-skoue en enige een wat al ooit só 'n skou besoek het, weet presies hoe kompetend dit daar is. Sy het self jaar na jaar talle pryse vir konfynt, koeke, terte en konserf gewen.

Susanna Johanna Elizabeth van Hoogenhouck Tulleken is op 12 Januarie 1872 by Bottelary gebore, die dogter van Jacob Izak Bosman en Anna Tobia Margaretha, 'n nooi Neethling. Sy is in Februarie 1872 op Stellenbosch ge-doop.

Makataan-jellie
Foto: Ben Rautenbach

Susanna is met Pieter Cornelis Grey, gebore 20 April 1874, getroud en hulle het een seun gehad, Jan Jacob Grey. Pieter is op 30 Desember 1905 in die ouderdom van 31 jaar oorlede.

Daarna is sy met Philip Lodewijk van Hoogenhouck Tulleken getroud en hulle het twee seuns gehad, Jan Gerhard en Philip Jean.

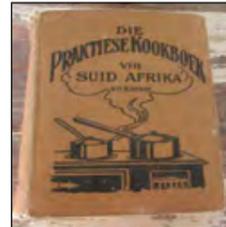
Mevrou Tulleken
Foto: bobshop.co.za

Haar man Philip is op 13 Oktober 1954 in die ouderdom van 85 jaar oorlede (hy het haar met nege jaar oorleef).

Susanna het as die koskenner, mevrou Tulleken, in 'Die Boerevrou' bekendgestaan. Uit Jeanette van Rensburg se proefskrif, 'Die Boerevrou 1919 - 1931: 'n Kultuurhistoriese studie oor die eerste Afrikaanse vrouetydskrif', blyk dit dat die naam 'mevrou Tulleken' vir lesers van die tydskrif sinoniem met kos en huishoudelike raad was.

Jeanette skryf dat talle resepte van mevrou Tulleken deur die jare in die tydskrif verskyn het. Sy het ook artikels geskryf en daar was selfs een maal wenke vir die toilet, met raad vir mooi hande en resepte vir gesigroom.

In Desember 1924 het sy ook 'n brief aan die tydskrif gerig, waarop talle lesers volgens Jeanette reageer het. Sy was van mening dat die maak van seep, in plaas daarvan om dit in te voer, 'n inkomste vir armblanks kon versker. Sy het voorgestel dat groepe vrouens saamwerk, seep kook en winkeleienaars nader om dit te verkoop. Sy het egter gemaak dat net die beste seep die mark sal bereik en dat daar 'n goeie naam vir die boervrou se seep opgebou moet word.

Die Praktiese Kookboek vir Suid-Afrika
Foto: clasf.co.za

Jeanette skryf dat mevrou Tulleken dikwels in die ruilrubriek vir lesers gevra het om haar kookboek teen kommissie te help verkoop. Met die verskyning van die sesde uitgawe het sy een van die boeke aan 'Die Boerevrou' geskenk en die redaksie het dit aan die eerste leser wat vier nuwe opbetaalde intekenaars werf, beloof.

Later het mevrou Tulleken ook die uitvoer van tuisgekookte Suid-Afrikaanse konfynt in dié tydskrif bepleit. Sy is op 8 Mei 1945 in die ouderdom van 73 op Standerton oorlede.

Gegewe haar passie vir konfynt, is dit net reg om die resep vir haar makataan-jellie te deel. Ons deel ook haar maklike mieliepap-resep, haar roomslaaisous- en slaaisresep.

Makataan-jellie

Sny die vleis van die makataan op en ontpit dit. Bedek die vleis met water en kook tot pulp. Voeg net genoeg suurlemoensap by die pulp om dit smaaklik te maak. Syg die pulp deur en weeg die hoeveelheid filtraat af. Gebruik 1 kg per 1 kg filtraat.

Verhit die suiker in die oond. Verhit terselfdertyd die filtraat tot kookpunt en kook dit 'n kwartier lank. Voeg die suiker by die filtraat. Roer tot dit opgelos is.

Syg deur en was kastrol. Giet die filtraat in kastrol en kook dit matig vinnig tot 'n klein bietjie van die

Vandag ken ons dié mieliepap as krummelpap
Foto: sa-austin.com
- John Herber

Die boek se 1980 uitgawe met 384 bladsye

Foto: bobshop.co.za

stroop jel wanneer dit in 'n koue piering verkoel word. Skuim die jellie af, indien nodig. Bottel en verseel dit warm.

Roomslaaisous

(Die spelling, soos 'fijn', 'skotel' en 'knoflok', is eg uit die boek se eerste uitgawe.)

1 koppie room / 2 eetlepels asyn / 2 eetlepels suiker / 1/4 teelepel sout. Opsioneel - fijn gekapte ui en pietersielie. Meng alles saam.

Dié sous word net voor opdiening oor die slaai gegooi. Kopslaai: sny baie fijn of trek aan stukkie met die vingers nadat dit gewas is. Om nou die slaai reg te maak, vryf die slaai-skotel met 'n stukkie deurgesnyde knoflok. Leg nou 'n

Makataan Foto: herbgarden.co.za

laag in die skotel, sprinkel dit met 1 desertlepel fijngedraaide uie en 1/2 fijngedraaide groenissie en dan skyfies radys en skyfies hard gekookte eier, en weer slaai en die ander benodighede.

Plaas die radys in sirkels, met fijn strepies gekapte ui daarom. Plaas bietjie fijngedrukte geel van 'n hardgekookte eier in die middel. Sit ringe gesny van die wit van die eier hier en daar, gooi gekookte stukkie beet in die wit eier ringetjies en plaas 'n rand van gekookte beet buite om, met 'n slaaisnyer gesny.

Mieliepap

Kook 6 koppies water, voeg 1/2 teelepel sout by. Gooi nou 2 koppies meel so droog in die middel van die kokende water. Laat die droë meel so stil lê en kook dit vir 'n uur, roer dan totdat daar nie meer klontjies in is nie. Skuif na agter toe op die stoof en laat so stadiggaan gaar word. Roer af en toe, pasop vir brand. Dit sal 'n bietjie droog en krummelrig wees. Roer 'n klont botter in.

Jan 083 273 8512
Shop 3a, Pretoria Road
Silverton Village, Silverton

Du Plooy Melkery

• Melk • Botter
• Jogurt • Halloumi Kaas
• Kaas • Feta • Roomys
• Plaaseiers • Tuisgebak
• Gevriesde Jogurt
• Vars Groente & Vrugte
• Tuisgemaakte Pasteie
• Soft Serve • Konfynt
• Ingelegde Produkte
• Rou Heuning
• Verpakte vleis

Die Pienk Koei Teetuin
Lekker ligte ees, verversings & versnaperinge

Skoon kraalmis beskikbaar

Hannelie 083 399 6497 / 012 736 2145 / albie@nes.co.za
Ma - Sa: 6vm - 6nm | So: Gesluit • Bankkaart-geriewe beskikbaar
Kaalfontein 26, tussen Rayton en ou Bronkhorstspruit-pad

4 FLAIR HAIR

Specials

Long layered cut and blow-wave	R320
Long hair blow-wave	R150
Ladies short cut and blow-wave	R270
Short blow-wave	R100
Pensioners perm, cut and blow-wave	R450
Pensioners ladies cut and blow-wave	R240
Half head foils, cut and blow-wave	R700
Short hair colour, cut and blow-wave	R550
Long hair colour, cut and blow-wave	R910

074 931 3886
Heleen & Tayler

Harrie's Pancakes

Cullinan 012 734 1054 **Eastwood 012 342 3613**
Wo-So 08:00-17:00 **Ma-So 08:00-17:00**

Deur die lens van ons lesers

In 'Leserslens' plaas ons foto's wat die aard en gevoel van die Bronnie se verspreidingsgebied uitbeeld, soos gesien deur die lens van ons lesers. Jy is welkom om jou foto's te stuur aan info@bronberger.co.za of om dit op ons Facebook-blad te plaas. Beskikbare ruimte bepaal hoeveel foto's ons in 'n uitgawe kan gebruik. Ons bêre alle foto's en poog om soveel moontlik in opvolgende Bronnies te publiseer.

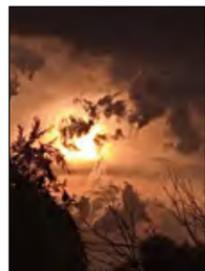
Emma Koekemoer het dié kleurvolle toneel by die Jan Ellis-kruising raakgesien

Chérie Prinsloo het dié wolkformasie op 8 Februarie oor Boschkop gesien

Die son sak oor die plaas Elandsfontein buite Bronkhorstspuit Foto: Riaan Jacobs

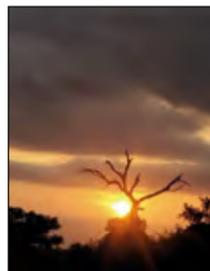
Nimue Fletcher het die son agter die wolke bewonder

Luna die Jack Russel groet die dag op Tierpoort Foto: Hein de Wet

Sonstrale wat hoop gee... Die foto is deur Retha Sisler van Pretoriuspark geneem

Die silhoeët van 'n droë boom word deur die son se laaste strale verlig Foto: Martie Gamba

Dié reënboog op die pad tussen Bapsfontein en Cullinan het Dollo Norman se oog getref

Die son sak oor Kleinfontein Foto: Alet Erasmus

Paljassie, Benita Bekker se plaaskat, loer uit die boom Foto: Ronell van der Merwe

Sonneblomme groet die oggendson op 'n Sondag-oggend Foto: Eus de Clerk

"Die natuur bly mooi," se Emma Koekemoer

Dié hasie het nuuskierig na Marethe Grobler geloer

GO GRANITE CC
GRAFSTENE/TOMBSTONES

Koop direk van die fabriek
Volledige diens: vanaf kwotasies, bewoording en oprigting
Rig orals in Gauteng en omliggende dele op
Onbeperkte letters op grafsteene

Vervaardigers van hoë kwaliteit grafstene
012 802 0087 / dorica@gdgranite.co.za
DONKERHOEK QUARRIES, PTA-005 (12km vanaf Hans Strijdom op ou Bronkhorstspuitpad)

Wendy house special from treated pallet wood
3m x 3m R6 500 • 3m x 4m R7 500

Big or small, we do them all!
Marius 073 133 1452
Jan 078 296 2899

"Vic-Haven"
Aktiewe Aftree-oord

By Vic-Haven Aftree-oord, in 'n rustige plaasomgewing, 30 km Oos van Pretoria, beskik ons oor die volgende:

- Verskeie enkel- en dubbelkamer akkommodasies geriewe vanaf R7,500/maand vir 'n volle diens (3 etes per dag, wasgoed, skoonmaakdiens.)
- Tweeslaapkamer selfsorg duette vanaf R6,900/maand

RIG U NAVRAE AAN:
admin@vichaven.co.za
079 242 6525

Separation anxiety

Dr Liesel van der Merwe is a small animal medicine specialist. Send her your questions: info@bronberger.co.za.

Separation anxiety (SA) is a common problem in pets and is second in numbers only to aggression in patients presented to vets for behavioural problems. Anxiety is defined as a stress response to something which has not yet happened. Fear is a response to a direct, present perceived danger. Behavioural responses due to SA include hyper-vigilance and environmental monitoring. Behaviours associated with distress include destruction of household items, inappropriate urination or defecation (normal or diarrhoea), barking and howling, vomiting or increased salivation.

Dogs with SA may also exhibit cues of increasing anxiety, such as whining, pacing, tongue flicking, yawning, hiding or being immobile as owner departure becomes clear: packing bags, getting car keys, etc. Sometimes SA can be misinterpreted as boredom or badly trained pets. Footage of animals with SA clearly show that the behaviour manifests within minutes after the owner has left and peaks within 30 minutes before subsiding into a more passive panting and salivation. This is the opposite of what would be expected with boredom, where behaviour would manifest only later. Dogs without SA are very relaxed and largely inactive during an owner's absence.

Why does SA occur? There are many theories, but ultimately it seems that certain individuals are genetically primed to develop this behaviour and an environmental trigger may set it off. Various ideas as to triggers have been theorised: Dogs which receive a lot of attention and are very closely bonded to their owners do not actually seem to be at a specific risk as initially thought, as many bonded pets do not show this behaviour, and once the behaviour is

managed, these dogs with SA can still show a close bond with their owners without relapsing. A trial showed that dogs without signs of SA were more obedient and their owners had a lower perception of their own stress. This suggests that owner lifestyle and stress level may greatly affect their interaction with their dog and subsequently their dog's behaviour.

Dogs showing SA also spent a lot more time in overt greeting behaviour with owners and this is more indicative of insecurity rather than happiness at seeing the owner. A trial also found that almost all dog owners in their study provided constant companionship to their dogs as a way of 'making up' for absences. They found that this was associated with more SA issues and suggested that owners aim for moderation in absences and companionship aspects. Dogs exposed to humans outside the home, and to a wide range of experiences between the ages of five to 10 months are less likely to develop separation-related problems.

How to manage SA?
Conditioning: Only reward calm behaviour. When your dog is calm, give calm positive reinforcement – affection and pats. If your dog is being demanding – do not reward. Ignore, don't interact at all, even eye contact. As soon as the animal calms down you may reward with a pat after a decent interval. Make leaving and returning calm events. Acknowledge the greeting behaviour, but don't make a big fuss.
Never punish: It increases anxiety. Positive reinforcement is the best training method. Ignoring or not rewarding poor behaviour is essential.
Desensitisation: Once you have mastered the 'calm dog gets a reward system', then gradually leave

the house for longer periods. If you can record your dog while you are out or link to your phone, you will see when the trigger duration of absence is.

If you desensitise you cannot be away for longer than the dog's threshold, as this will cause more trauma and reinforce behaviour. Very short absences may be needed. Maybe just out the gate and back initially. It is important that when you are doing this you do all the normal preparatory things you would do before leaving the house normally: packing a bag, getting your keys – it must seem like the real thing. Once again, on your return, don't make a drama. You must condition them to this being a normal event. You will come home, there's no need for hysteria.

Counter-conditioning: This can be applied after some success has been seen in the desensitisation. In this case something nice is given as a positive reinforcement to your absence. If you do this too early in the program it will only be another trigger that you are going to leave. If you see that food is being eaten while you are away, this is a good sign, as a dog in full SA will not eat.

Sitters: In some severe cases dog-sitters may be needed initially, as one cannot just stop going out to work. This is where drugs are helpful.

Medication: Most people cannot consistently manage conditioning and desensitisation modification for long periods in their busy lives. The addition of medication in the initial few months of therapy can move things along a little quicker. Dog appeasement pheromones (DAP®), Calmeze® and other OTC anxiolytics can help, but ultimately a tricyclic antidepressant like fluoxetine (Prozac) has shown efficacy in getting a more rapid response in dogs with and without behavioural medication. Once the dog has settled down, meds can often be weaned off. My advice in a nutshell: Make sure you, the owner, are not the problem with over-effusive greetings and goodbyes which may cause insecurity. Owner attachment should be calm and not needy and overwhelming, which dogs perceive as stress. Use medication to get the ball rolling. Speak to your vet.

#NO
BY LEGENDS ADVENTURE FARM
R515 PAD, PRETORIA OOS

29 MRT
01 APR

DIE PRETORIA FEES BIED AAN:
ALTE-LEKKA MUSIEK

the grove mall MTN Bidvest PROTEA.COM lift Pretoria K KYKNET

Wendy house special from treated pallet wood
3m x 3m R6 500 • 3m x 4m R7 500

Big or small, we do them all!
Marius 073 133 1452
Jan 078 296 2899

"Vic-Haven"
Aktiewe Aftree-oord

By Vic-Haven Aftree-oord, in 'n rustige plaasomgewing, 30 km Oos van Pretoria, beskik ons oor die volgende:

- Verskeie enkel- en dubbelkamer akkommodasies geriewe vanaf R7,500/maand vir 'n volle diens (3 etes per dag, wasgoed, skoonmaakdiens.)
- Tweeslaapkamer selfsorg duette vanaf R6,900/maand

RIG U NAVRAE AAN:
admin@vichaven.co.za
079 242 6525

Donkerhoek Prof C.M.E. McCrindle
Veeartsenykundige Spreekkamers BVSc (Honsl PhD (Wet Eth) IPret)
Veterinary Consulting Rooms 072 974 4914

SATURDAY CONSULTATION 9 AM TO 1 PM FOR WALK-IN CLIENTS

MOBILE CLINIC DURING WEEK
Plot 115, Kaalfontein, on the R515 next to David's Store

ORYX Mini excavator rental
Jacques 079 458 4485 / oryxrevamp@gmail.com

- DIGGING TRENCHES • DIGGING POOLS
- DIGGING FOUNDATIONS
- LANDSCAPING WORK
- FITS IN SMALL SPACES
- TRUCK RENTAL

#NO
BY LEGENDS ADVENTURE FARM
R515 PAD, PRETORIA OOS

29 MRT
01 APR

Vermaak VIR ALMAL

PRETORIA FEES .CO.ZA

the grove mall MTN Bidvest PROTEA.COM lift Pretoria K KYKNET

Bronnie van den Berg

Waar is die Van Helsdingens heen?

Waar is al die sterk manne van anderdag heen? En ek praat nie van vandag se kannetjies wat hulle spiere kunstmatig in die gym oppomp en dan met 'n help-my-sterk-lyk-hempie in stedelike nagplekke loop en pou nie. Nee, ek praat van die plattelandse legendes van weleer waarvan elke distrik sy kwota opgelewer het. Hulle was die wildewragtigs wat met drie sakke mielies kon aanstap sleepwa toe en die vasgevalde voertuig met gemak uit 'n moddergat kon lig. Die krag het deels in die gene loop en is aangewakker deur harde, eerlike werk wat uit noodsaak voor hulle deur gelê is. Maar dan was daar ook in elke bepaalde gebied daardie één blikemmer waarvan almal geweet het en niemand mee gelol het nie. As daar oor dié ou gepraat is, is dit saggies en met die nodige respek gedoen. Die sterk manne van weleer was gewoonlik groot van gestalte maar ook nie altyd nie. Só onthou ek ene Van Helsdingen van Derby. En dit

was, glo my, regtig sy van. Hy was 'n kort kèrel, maar breed – baie breed en sonder enige vet aan sy vyf-voet-ietsie-lyf. In die plaaslike lafenisgaatjie van Derby het ek van hom gehoor en net daar en dan besluit ek wil met eie oë die stories wat vertel is – met die nodige respekke natuurlik – bevestig. Julle sal my vergewe dat ek sy voornaam vergeet het. Gegewe die uitsonderlike van is dit egter tog te verstane. Van Helsdingen van Derby was toe nie meer 'n jonkman nie. Hulle het vertel dat Pagel se sirkus hom vroeër raakgeloop het en op die plek gehuur het om sy kragtoertjies voor gehore uit te voer. Ek is vertel dat ek hom die volgende dag in 'n bepaalde gebied sou kry waar hy doenig was met die brandhoutbesigheid wat hy in dié houtskaars-wêreld bedryf het. Met navraag en soek, spoor ek uiteindelik vir Van Helsdingen en sy tweedonkie-houtkarretjie die volgende dag op 'n bloekomposplaas 'n ent buite die dorpie op. Dit gebeur toe só dat 'n doringdraad

ons daarwees skei en ek klim deur die draad om die man in die kamp waar hy sy hout gehaak het, te gaan ontmoet. Hy is saggiesproke en beskeie as die vroeë oor sy krag kom. En is dit

nie vreemd, vra ek, dat so 'n kort outjie só sterk is nie? Nee, hy is nie só sterk nie, verseker hy my; nie soos hy eens was nie en nie naastenby soos sy oorlede pa of sy oom Swartgert of oom Pagel van die sirkus self nie, maar hy kom reg. Met die groetslag sê Van Helsdingen hy is ook op pad terug dorp toe en hy volg dieselfde kortpad as

die een waarmee ek netnou maar aangekom het. As ek nie omgee nie, sal ek hom asseblief help om sy houtwa op die kortpad te kry? Ek moet net so 'n bietjie wag, vra hy. Daarop span Van Helsdingen sy twee donkies net daar neffens die draad uit. Hy vra my om langs die deuskantse dropper die draad net so effens plat te druk en toe sak hy onder die vaal donkie in en lig hom jou sweerlik waar bo oor daardie effe platgedrukte doringdraad en sit hom saggies aan die anderkant neer. Voor ek van my verstomming kon herstel doen hy dieselfde met die groter swartbont donkie en toe pak hy die houtwaentjie gelaai met bloekomhout, en met 'n effe aangepaste tegniek doen hy dieselfde. Ek het dit met my oë gesien. Hy is jammer hy moes my pla met die draad se platdruk, sê Van Helsdingen met 'n blinkigheid in sy oë wat moet opkyk na my eie, maar dis nou maar die moeilikheid met kortgatgeit... **Gerhard Kleijn, Februarie 2004**

'I am this'

It happens to all of us sooner or later; for some of us in a midlife crisis or a health crisis; for others when we're forced to face loss. You have to learn to let go of the person you no longer are. Only then can you be the individual you are right now. Natalie Matushenko says that this is the time to explore. To find out what you really want, you have to ask yourself some questions: "What does purposeful work look like for you? How do you want to contribute to society? What would optimal health be for you? What would supportive and inspiring friendships look like for you? What would satisfying relationships look like? Who do you want to surround yourself with?" "What do you enjoy doing? What do you no longer enjoy doing? What are your soul needs? What kind of environment do you want to spend your time in? What does optimal fun and relaxation look like for you?"

Natalie says that in the process of answering these questions, you'd probably need to shed what no longer serves you. You may need to let go of what you no longer enjoy and what no longer fits you so that you may finally see what's real for you today. Who you authentically are. Your purpose is to be who you naturally are. And that, says Tanya Penny, is impossible when you are afraid of making mistakes, being criticized or rejected, afraid of failing or rocking the boat and causing conflict. How do you know if you are being your true self or not? Tanya says that health issues can be one of the biggest indicators; also feeling depressed or unfulfilled. So, how do you discover the parts of you that you have been suppressing? One tool is to think back to your childhood and what you were criticized or rejected for. Tanya says that she was criticized

for telling the truth (when others didn't want to know the truth), and she learned to stop doing it so that she could be accepted. Part of her healing process continues to be sharing her truth... "and then soothing the fearful part of me by telling it that it's okay if people don't like what I share, because I am not here to be liked by everyone (and neither are you). I am here to fully be me and support those who are ready and willing to come along for the ride." 'Apple Tree' author, Colleen-Joy Page, says: "If you're like me, you were taught as a child not to brag. How often did we hear: Look at that egotistical person? We were taught to spot plus, acting bigger than. No one told us that acting minus was also from the ego." Colleen-Joy says that you just have to look at nature. "Does an apple tree act smaller than to appear

polite, to be liked, or to avoid being judged? Does an apple tree act bigger than to get its way, to be admired, and to avoid the pain of being seen as less? No. An apple tree says, 'I am this', and stands visible in service to life." Can you say 'I am this', regardless of disapproval? Mike Dooley says that the next time someone upsets you, think: "Thanks for pointing out that I've begun depending on your approval. Time I lose the expectations." If there's one thing the past year has shown me, it is that life is fragile. It is time to let go of anything that is no longer true for me. Turns out there are many old dreams that aren't even mine any more. Not the me I am now. Time to ditch them. Time to stop feeling guilty about not pursuing them. Things change. For all of us. Drastically for some of us. Walt Whitman said: "I cannot be awake, for nothing looks to me as it did before, or else I am awake for the first time, and all before has been a mean sleep." Maybe, girlfriend, it is especially when finding yourself in a strange new landscape that you have to ask all the old questions anew. The answers may surprise you. Just turn up as your apple-tree self and say: "Here I am. I am here. Let my life use all of me."

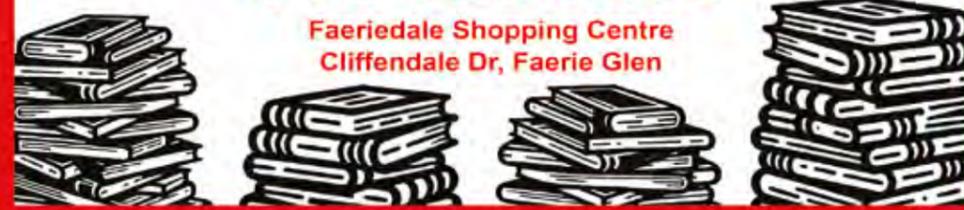

MegaBooks

We Buy & Sell 2nd Hand Books

069 720 3470

Faeriedale Shopping Centre
Cliffendale Dr, Faerie Glen

SERVICES OFFERED:

- CATARACT SURGERY
- General Ophthalmology
- Diabetic Eye Disease
- Paediatric Ophthalmology
- Eye Lid Surgery
- Retinal Surgery
- Laser Procedures
- Orbital Tumours

AllAboutEyes
OPHTHALMOLOGISTS | OPHTHALMIC SURGEONS

ONS DIENSTE:

- KATARAK CHIRURGIE
- Algemene Oftalmologie
- Diabetiese Oogsiektes
- Pediatriese Oftalmologie
- Ooglid Chirurgie
- Retinale Chirurgie
- Laser Prosedures
- Orbitale Gewasse

Unit 9
Intercare Medical & Dental Centre
Hazeldean Square
Cnr Graham & Silverlakes Road
Silverlakes

Please visit our website
Besoek gerus ons webtuiste.

WWW.ALLABOUTEYES.CO.ZA

+27 (0)12 809 6027
EMERGENCY WHATSAPP:
073 456 0428

Mr Gutter

SEAMLESS GUTTERING SYSTEMS OF DISTINCTION

www.mrgutter.co.za

**QUALITY SEAMLESS GUTTERING
FASCIAS & BARGE BOARDS
CHROMADECK & COLOURBOND**

012 002 3001
Ludwig 072 464 5987 | Bertie 082 926 7233
Fax2Mail: 086 716 6710
mrgutter@lantic.net | mrgutterpta@gmail.com

**WE ALSO
MANUFACTURE
WASHING LINES**

Build it

DURAM
Arma Guard
20lt Assorted
R899⁹⁰ each

BUILD IT
Walls & Ceilings
20lt Assorted
R749⁹⁰ each

Paint Roller
Tray Set
10pc
R95⁹⁰ each

Masonite Board Brown
1220mm x 2440mm x 3mm
R179⁹⁰ each

Shutterply Board
1220mm x 2440mm x 18mm
R649⁹⁰ each

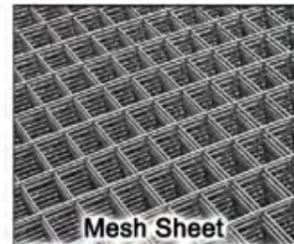
Stockists of
KBC Cement

Contractors Concrete Mix
R429⁹⁰ /m³

Galvanised Fencing Wire
3.15mm x 5kg
R129⁹⁰ each

Mesh Sheet
REF193 - 2.4m x 6m x 6.0mm
R469⁹⁰ each

Claystock Bricks
R220 each
OR **R1 100⁰⁰** per pallet

K Standard
2.4m
R99⁹⁰ each

Wheelbarrow
Concrete Econo
R479⁹⁰ each

Leaf Rake
Plastic with
wooden handle
R29⁹⁰ each

Compost
per bag 30dm³
R30⁰⁰ each

Potting soil
per bag 30dm³
R30⁰⁰ each

DPC Black
110mm x 40mm x 375mic
R59⁹⁰ each

Office: 012 809 8923 | E-mail: micaela@lynnwoodbuildit.co.za
Shop B East Ridge Building & Design, Cnr Lynnwood & Boschkop Road, Pretoria

Introducing ...
12mm Infinity
Nero Marquina tops

WE ARE A LEADING FABRICATION COMPANY
OF ALL STONE BRANDS IN GAUTENG. **With the largest display of FULL SLABS in Pretoria!**

KITCHEN TOPS • VANITIES • FURNITURE PIECES
CLADDING • FIREPLACES • FACADES • FLOORING

WE INSTALL AND SELL DIRECT TO THE PUBLIC

For quotes or more information call or whatsapp:
Verny 082 334 1891 | Sales office 076 652 8967 | 012 809 8927/8
For sales enquiries e-mail verny@juststone.com | sales1@juststone.com
www.juststone.com

Follow us on social media to see our latest projects & new exciting products

East Ridge Design Center, Shop C1, Graham Road, Zwavelpoort, Pretoria

BOXMAN
FOR ALL YOUR BOX NEEDS.

012 809 8927/8 / 076 652 8967
info@boxmanpretoriaeast.co.za
A8, East Ridge Building and Design Centre Lynnwood,
Graham Road & Boschkop Road, Zwavelpoort, Pretoria

KRUIEMIDDEL Krag van Tien

DIE PROFESSIONELE KEUSE

**WETENSKAPLIK NAGEVORSDE
AKTIEWE BESTANDDELE**

'IBS'

**SLEGTE
SPYSVERTERING**

NAARHEID

**VOEDSEL-
SENSITIWITEIT**

OPGEBLASENHEID

**ABDOMINALE
KRAMPE**

- Veilig vir kinders van 1 jaar en ouer
- Veilig vir volwassenes
- Nie geskik vir gebruik tydens swangerskap of borsvoeding nie

WWW.TARA.ORG.ZA

S0: Hierdie produk is 'n Komplementêre Medisyne (Kategorie D33.6); en word volgens sy dissipline as 'n Westerse Kruiemiddele geïdentifiseer. Hierdie ongeregistreerde medisyne is nie deur die SAHPRA vir sy gehalte, veiligheid of beoogde gebruik geëvalueer nie. Verwys asseblief na die voulibljet.